

# ЩОДО ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**ПЧЕЛІНА ОКСАНА ВАСИЛІВНА**

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії Харківського національного університету внутрішніх справ*

Ефективність розслідування кримінальних правопорушень у цілому, як і злочинів у сфері службової діяльності, без сумніву залежить від належності, продуманості та організованості такого процесу. Однією з передумов забезпечення такої ефективності є чіткий поділ розслідування на окремі проміжки. Тобто мова йде про етапізацію розслідування злочинів у сфері службової діяльності. Факт існування останньої, її обґрунтованості на сьогоднішній день не викликає жодних сумнівів у наукових колах. Це твердження набуло в криміналістичній науці аксіоматичного характеру. Адже періодизація етапів розслідування злочинів має істотне значення для структури криміналістичної методики, визначаючи певною мірою склад її елементів, специфіку в обсягу і методах даної криміналістичної діяльності [2, с. 86; 3, с. 337]. Проте досі відсутня однозначність з боку вчених у визначенні кількості етапів розслідування кримінальних правопорушень і критеріїв їх виділення.

Ми розділяємо думку про доцільність виокремлення трьох етапів розслідування злочинів у сфері службової діяльності: збір і перевірка первинної інформації про злочини у сфері службової діяльності, початковий, наступний.

У представленому дослідженні ставимо за мету висвітлити значення та критерії виділення початкового етапу розслідування злочинів у сфері службової діяльності. Вважаємо, що момент, з якого бере відлік початковий етап розслідування кримінальних правопорушень, в тому числі й злочинів у сфері службової діяльності, визначений у кримінальному процесуальному законодавстві України. Так, початковий етап розслідування кримінального

правопорушення згідно з положеннями ст. 214 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) розпочинається з моменту внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань. А саме: слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування [1]. Відповідно початок досудового розслідування чітко регламентований на законодавчому рівні, що цілком враховується криміналістичною наукою. Тому початковий етап розслідування в криміналістиці прийнято ототожнювати з початком досудового розслідування в кримінальному процесі. Ось чому пропонуємо вважати, що початковий етап розслідування злочинів у сфері службової діяльності розпочинається з моменту початку досудового розслідування відповідних злочинів.

Значно складнішим, на наше переконання, є питання, пов'язане із визначенням моменту закінчення початкового, а значить – початку наступного етапу розслідування в цілому та злочинів у сфері службової діяльності зокрема. Це пояснюється тим, що значна кількість наукових напрацювань стосується особливостей розслідування злочинів окремих видів (груп) згідно з положень кримінального процесуального законодавства, котре втратило чинність. Більше того, новий КПК України кардинально змінив процедуру провадження досудового розслідування злочинів. Ось чому є неможливим застосування криміналістичних рекомендацій стосовно здійснення розслідування на наступному етапі, котрі були сформульовані до набрання чинності діючим КПК України.

Проаналізувавши норми чинного КПК України та особливості механізму вчинення злочинів у сфері службової діяльності, пропонуємо в якості критерію для поділу початкового та наступного етапів розслідування злочинів у сфері службової діяльності обрати напрям розслідування, котрий обумовлюється

обсягом вирішення ситуаційно зумовлених тактичних завдань розслідування злочинів. Пояснюємо таку позицію тим, що багато злочинів у сфері службової діяльності є очевидними. Тобто вихідна інформація містить відомості про імовірних злочинців. Тому початковий етап розслідування вирішує завдання, направлені не тільки й не виключно на встановлення особи злочинця, а й на збір достатньої доказової бази про причетність цієї особи до злочину (низки злочинів), про її злочинні зв'язки, встановлення обсягу її повноважень тощо. Відповідно тільки після проведення всіх запланованих заходів для вирішення слідчої ситуації, що склалася на початковому етапі, розпочинається наступний етап розслідування злочинів, котрий триває до завершення досудового розслідування.

Отже, поділ процесу розслідування злочинів у сфері службової діяльності на етапи є необхідним і вимушеним, хоча й умовним. Важливі й необхідні для провадження якісного, об'єктивного, повного й неупередженого розслідування злочинів у сфері службової діяльності завдання вирішуються на кожному з етапів такого розслідування. Зокрема, на початковому етапі встановлюється особа злочинця, збираються докази про її причетність до конкретного злочину чи сукупності злочинів, з'ясовуються її злочинні зв'язки тощо. Пропонуємо вважати, що початковий етап розслідування злочинів у сфері службової діяльності розпочинається з моменту внесення відомостей про вчинення зазначеного кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань та завершується після вирішення всіх ситуаційно зумовлених тактичних завдань розслідування вказаної категорії злочинів, притаманних для цього етапу.

#### **Список використаних джерел:**

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10, № 11-12, № 13. – Ст. 88.

2. Малярова В. О. Етапізація процесу розслідування злочинів проти моральності у сфері статевих стосунків / В. О. Малярова // Право і Безпека. – 2013. – № 3 (50). – С. 86-91.

3. Шеремет А. П. Криміналістика : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Шеремет А. П. – [2-ге вид.]. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.